EUROPA-PARLAMENTET 2009 - 2014

Mødedokument

6.6.2012 B7-0276/2012

FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af redegørelse fra næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik

jf. forretningsordenens artikel 110, stk. 2,

om forhandlingerne om FN-traktaten om våbenhandel (ATT)
(2012/2636(RSP))

Anneli Jäätteenmäki
for Udenrigsudvalget

B7-0276/2012

Europa-Parlamentets beslutning om forhandlingerne om FN-traktaten om våbenhandel (ATT)
(2012/2636(RSP))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til FN's konference til forhandling af en traktat om våbenhandel (ATT), der skal finde sted i New York den 2.–27. juli 2012,

– der henviser til FN's Generalforsamlings resolution 61/89[1] af 6. december 2006 med titlen "På vej mod en traktat om våbenhandel: fastlæggelse af fælles internationale standarder for import, eksport og overførsel af konventionelle våben", der blev støttet af 153 af FN's medlemsstater, og som markerede den formelle start på en proces hen imod en traktat om våbenhandel, og resolution 64/48[2] af 2. december 2009 om våbenhandelstraktaten, der blev støttet af 153 af FN's medlemmer, og hvori det besluttedes at indkalde til en ATT-konference i FN-regi, der skal træde sammen i fire på hinanden følgende uger i 2012 for at udarbejde et juridisk bindende instrument om de højest mulige internationale standarder for overførsel af konventionelle våben,

– der henviser til Rådets afgørelse 2010/336/FUSP af 14. juni 2010 og Rådets tidligere afgørelser om EU's aktiviteter til støtte for våbenhandelstraktaten,

– der henviser til Rådets fælles holdning 2008/944/FUSP om fælles regler for kontrol med eksport af militærteknologi og -udstyr[3],

– der henviser til Rådets konklusioner, især af 10. december 2007 og af 12. juli 2010 om våbenhandelstraktaten,

– der henviser til sin beslutning af 21. juni 2007 om en traktat om våbenhandel – fastlæggelse af fælles internationale normer for import, eksport og overførsel af konventionelle våben[4], og til sine beslutninger af 13. marts 2008 om EU's adfærdskodeks om våbeneksport[5] og af 4. december 2008 om EU's adfærdskodeks for våbeneksport[6], som begge understreger det påtrængende behov for en våbenhandelstraktat,

– der henviser til EU's svar på FN's generalsekretærs anmodning om udtalelser vedrørende de elementer, der skal indgå i en traktat om våbenhandel,

– der henviser til de mange civilsamfundskampagner rundt om i verden til fordel for en slagkraftig og robust våbenhandelstraktat, herunder Control Arms Campaign og opfordringen fra modtagere af Nobels fredspris,

---

[1] http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/499/77/PDF/N0649977.pdf?OpenElement
[2] http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/464/71/PDF/N0946471.pdf?OpenElement
[3] EUT L 335 af 13. december 2008, s. 99.
[4] Vedtagne tekster, P6_TA(2007)0282.
[5] Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0101.
[6] Vedtagne tekster, P6_TA(2008)0580.

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/43/EF af 6. maj 2009 om forenkling af vilkår og betingelser for overførsel af forsvarsrelaterede produkter inden for Fællesskabet[7],

– der henviser til Lissabontraktatens artikel 34,

– der henviser til forretningsordenens artikel 110, stk. 2,

A. der henviser til, at der ikke findes nogen retligt bindende global traktat om regulering af overførsler af konventionelle våben;

B. der henviser til, at FN's Generalforsamlings resolution 64/48 opfordrer FN's medlemsstater til at tilstræbe effektive og afbalancerede juridisk bindende instrumenter med de højest mulige fælles internationale standarder for overførsel af konventionelle våben og til at skabe en stærk og robust traktat;

C. der henviser til, at FN's Generalforsamling har præciseret, at målet med traktaten om våbenhandel er at skabe "en juridisk bindende traktat, der fastlægger fælles standarder for import, eksport og overførsel af konventionelle våben"[8], og at målet for staterne er, at de skal "sikre, at deres nationale systemer og den internationale kontrol er af højest mulige standard for at forebygge spredningen af konventionelle våben fra det legale til det illegale marked, hvor de kan blive brugt til terrorhandlinger, organiseret kriminalitet og andre kriminelle handlinger"[9];

D. der henviser til, at en ukontrolleret og ureguleret våbenhandel udgør en alvorlig trussel mod fred på lokalt, nationalt, regionalt og internationalt plan, mod sikkerhed og stabilitet, men også mod demokratiet, retsstatsforholdene og en bæredygtig social og økonomisk udvikling; der henviser til, at ureguleret våbenhandel udgør en af faktorerne, der driver væbnede konflikter, fordrivelse af mennesker, organiseret kriminalitet og terrorisme;

E. der henviser til, at den våbenhandelstraktat, der skal forhandles i 2012, skal omfatte klare og bindende bestemmelser med de højeste internationale normer, herunder fuld overensstemmelse med internationale menneskerettighedslovgivning og den humanitære folkeret;

F. der henviser til, at en samlet, sammenhængende og konsekvent EU-tilgang er afgørende for, at en sådan traktat kan vedtages og implementeres på internationalt plan;

G. der henviser til, at der ikke findes nogen bindende forpligtelser inden for våbenoverførsler, som entydigt beskytter internationale menneskerettigheder og den humanitære folkeret;

H. der henviser til, at Rådet understregede, at alt bør gøres for, at møderne i det forberedende udvalg bliver så vidtfavnende som muligt; der henviser til, at Rådet med dette for øje den 14. juni 2010 vedtog afgørelse 2010/336/FUSP om EU-aktiviteter til støtte for arbejdet med traktaten om våbenhandel for at fremme ATT blandt FN's medlemmer,

---

[7] EUT L 146 af 10.6.2009, s. 1.
[8] FN's Generalforsamlings resolution 61/89.
[9] FN's Generalforsamlings resolution 63/240.

civilsamfundet og industrien;

I. der henviser til, at EU's fælles holdning om fælles regler for kontrol med eksport af militærteknologi og -udstyr siden vedtagelsen har bidraget til harmonisering af EU-medlemsstaternes politikker til kontrol med deres nationale våbeneksport, og at flere tredjelande officielt har godkendt principperne og kriterierne heri;

J. der henviser til, at ATT bør styrke ansvarsplaceringen, og at implementeringen af traktaten bør være åben og gennemsigtig;

K. der henviser til, at FN-pagten fastsætter både rettigheder og forpligtelser for FN's medlemsstater, herunder i artikel 51 den naturlige ret til individuelt eller kollektivt selvforsvar;

Gennemsigtighed og ansvarlighed som nøglen til en stærk våbenhandelstraktat

1. bemærker, at værdien af den globale eksport fortsat er steget trods den økonomiske og finansielle krise, og at medlemsstaterne vedvarende tegner sig for ca. 30 % af al eksporten og er blandt de største våbenproducenter i verden[10]; understreger derfor, at EU både har et ansvar og en interesse i at udvikle og bidrage til en reguleret og mere gennemsigtig og kontrolleret våbenhandel på globalt plan;

2. erkender, at våbenindustrien bidrager til jobskabelsen og den økonomiske vækst; er dog af den overbevisning, at en ureguleret, ukontrolleret og uigennemskuelig handel med våben vil føre til uansvarlige våbenhandler og har medført unødvendige menneskelige lidelser, givet næring til væbnede konflikter, ustabilitet, terrorangreb og korruption, har undergravet flere fredsprocesser, god regeringsførelse og socioøkonomisk udvikling samt ført til afsættelse af demokratisk valgte regeringer og overtrædelser af retsstatsprincippet, menneskerettighederne og den humanitære folkeret;

3. opfordrer derfor til, at forhandlingerne i juli 2012 om en juridisk bindende, international våbenhandelstraktat bliver et historisk skridt fremad for større gennemskuelighed og ansvarlighed gennem fastsættelse af de højeste internationale normer og kriterier for overvejelserne om beslutninger om overførsel, import og eksport af konventionelle våben;

4. opfordrer det internationale samfund til at vise sin vilje til at regulere den internationale handel med våben ved at anvende forretningsordenen i dens fulde omfang til at nå til enighed om en altomfattende tekst, der dækker alle de hovedspørgsmål, der er nødvendige for, at der kan vedtages en effektiv traktat på konferencen i juli 2012;

5. opfordrer til intensive forhandlinger og snarlig vedtagelse og ikrafttræden af en global, omfattende FN-traktat om våbenhandel;

Omfang

6. understreger, at traktaten for at være effektiv bør dække flest mulige af de områder, der er forbundet med handelen med konventionelle våben, herunder import, eksport, overførsel

[10] Tallene stammer fra SIPRI Trend Indicator Values (angivet i USD i faste priser (1990)) og tilgængelige på: http://www.sipri.org/databases/armstransfers/background/explanations2_default

(herunder transit og omskibning samt midlertidig import og eksport og fornyet eksport), fremstilling på udenlandsk autorisation, kontrol med arsenaler og alle tilknyttede tjenesteydelser inklusive formidling, transport og finansiering;

7. er af den mening, at traktaten for at blive virkningsfuld bør dække alle aspekter af handel med konventionelle våben, herunder overførsler mellem stater, mellem stater og private slutbrugere, kommercielle salg, lejeaftaler og lån, gaver, bistand og enhver anden form for overførsel;

8. finder, at traktaten for at være effektiv også bør omfatte det bredest mulige spektrum af konventionelle våben, herunder håndvåben og lette våben og ammunition, immaterielle overførsler, komponenter og teknologier tilknyttet anvendelsen af våben, fremstilling og vedligeholdelse, både til militært brug og til formål vedrørende sikkerhed og ordenshåndhævelse;

9. mener, at der bør udvises behørig opmærksomhed over for mærkning og sporing af konventionelle våben og ammunition for at styrke ansvarsplaceringen og forebygge spredning af våbenoverførsler til uretmæssige modtagere;

Kriterier og internationale normer

10. mener, at ATT's succes på lang sigt afhænger af, at der vedtages det højeste, mest robuste og klareste sæt normer;

11. opfordrer til, at ATT minder deltagerstaterne om, at alle beslutninger om at overføre våben skal ske i fuld overensstemmelse med deres internationale forpligtelser, navnlig hvad angår den internationale menneskerettighedslovgivning, den humanitære folkeret og i overensstemmelse med FN-pagten, herunder sanktioner og våbenembargoer indført af regionale organisationer eller FN's Sikkerhedsråd; mener, at deltagerstaterne ikke bør overføre våben til lande, hvor der består en væsentlig risiko for, at de vil blive anvendt til at begå eller muliggøre alvorlige krænkelser af internationale menneskerettighedsbestemmelser eller den humanitære folkeret, f.eks. folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser;

12. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at vedtage yderligere bindende kriterier (som skal udvikles til internationale normer), der skal være vejledende for beslutningstagere beskæftiget med våbeneksport; mener, at disse navnlig bør omfatte destinationslandets opnåede resultater inden for god regeringsførelse, demokrati, retsstatsprincipper, menneskerettigheder, ikke-spredning og bekæmpelse af korruption, risikoen for at eksportartiklerne kommer på afveje, indvirkningen på landets socioøkonomiske udvikling og opretholdelsen af regional fred og sikkerhed; er af den opfattelse, at der bør opstilles specifikke anti-korruptionskriterier i traktaten;

13. opfordrer til, at disse kriterier opstilles i form af retningslinjer for udarbejdelsen af risikovurderinger som grundlag for beslutningstagning om våbenoverførsler;

14. opfordrer Den Europæiske Union til uanset udfaldet af ATT-forhandlingerne at fortsætte med at opretholde de højest mulige normer i fortolkningen af EU's fælles holdning 2008/944/FUSP om våbeneksport og de otte kriterier heri, navnlig med hensyn til

international menneskerettighedslovgivning og den humanitære folkeret;

Gennemførelses- og indberetningsforanstaltninger

15. understreger betydningen af en virkningsfuld og troværdig gennemførelse af ATT og fremhæver ansvarlighed, gennemsigtighed, deltagerstaternes ansvar og forstærket samordning mellem de kompetente myndigheder;

16. understreger, at ATT for at blive holdbar bør omfatte bestemmelser og referencemærker, hvormed deltagerstaterne forpligtes til at vedtage national lovgivning og nedsætte en national myndighed med ansvar for kontrol med alle overførsler af de artikler, der er omfattet af traktaten, og for at opfylde alle indberetnings- og gennemførelseskravene; er af den opfattelse, at gennemførelsen af ATT bør omfatte kontrol med slutbrugere og mellemledsaktiviteter, herunder registrering af operatører og autorisationsordninger for deres aktiviteter, krav til ansøgerne om at fremlægge de nødvendige oplysninger og al støttedokumentation, inden der udstedes eksporttilladelse, såvel som lovmæssige foranstaltninger, der gør det strafbart at overføre konventionelle våben og ammunition uden autorisation fra en national myndighed eller i strid med traktatens bestemmelser;

17. mener, at en virkningsfuld gennemførelse af traktaten afhænger af, at der tages skridt til at fremme gennemsigtighed og udveksling af oplysninger og bedste praksis mellem deltagerstaterne om beslutninger om våbenimport, -eksport og -overførsel;

18. er af den opfattelse, at erfaringerne med FN's register over konventionelle våben, der er under opbygning, vil gøre det nemmere at indføje denne gennemsigtighed og udveksling af oplysninger, og opfordrer til yderligere inddragelse af våbenkategorier i registret, herunder af håndvåben, lette våben og ammunition;

19. opfordrer derfor til, at ATT skal omfatte strenge og klare bestemmelser for deltagerstaternes forpligtelse til regelmæssigt på årsbasis at foretage indberetninger om overførselsbeslutninger, inklusive oplysninger om typer, mængder og modtagere af det udstyr, der godkendes til overførsel, og om implementeringen af traktatens anvendelsesområde i dets fulde omfang og af dens bestemmelser; opfordrer til, at ATT også pålægger deltagerstaterne at indføre et system, der for en varighed af mindst 20 år foretager en detaljeret registrering af al international handel og transaktioner, der er foregået gennem det nationale kontrolsystem;

20. opfordrer til, at der etableres en særlig ATT-implementerings- og støtteenhed, hvis ansvarsområde skal omfatte indsamling og analyse af deltagerstaternes indberetninger, og opfordrer FN's generalsekretær til at offentliggøre en årsberetning indeholdende yderligere forslag til styrkelse af traktatens operationelle bestemmelser; opfordrer til, at ATT-implementerings- og støtteenheden bliver beføjet til også at analysere data om våbenoverførsler og til at indkredse uoverensstemmelser og potentielle traktatbrud og rapportere tilbage til forsamlingen af deltagerstater;

21. opfordrer til, at alle sådanne oplysninger gøres tilgængelige for alle kompetente myndigheder;

22. opfordrer til, at der afholdes en årlig samling af deltagerstater og en femårig

gennemgangskonference, som civilsamfundets organisationer skal tilskyndes til at deltage i;

23. mener, at ATT's succes på lang sigt afhænger af, at der hersker fuld gennemsigtighed og stås til ansvar over for de kompetente nationale myndigheder, inklusive de parlamentariske kontrolorganer i eksporterende og importerende lande; opfordrer derfor til effektive gennemsigtighedsmekanismer, herunder årlig indberetning, med henblik på at styrke parlamenternes, civilsamfundets og den brede offentligheds rolle i at holde deres regeringer ansvarlige for de beslutninger, der tages om import, eksport og overførsel af våben;

24. mener, at enhver deltagerstat, der anmoder om støtte til implementeringen af sine forpligtelser i henhold til ATT, bør ydes den fornødne assistance og tekniske bistand; opfordrer EU til at fortsætte sit opsøgende arbejde og øge sin bistand til disse områder, såsom lovgivning, institutionsopbygning, administrativ støtte såvel som støtte til udvidelse af den nationale ekspertise inden for alle organer, der er involveret i systemet til kontrol med overførsler, herunder civilsamfundsorganisationer og parlamenter;

EU's og EP's rolle

25. anerkender, at EU og medlemsstaterne har spillet en sammenhængende og konsekvent rolle til støtte for den internationale proces til etablering af en våbenhandelstraktat; opfordrer til fortsat engagement og opsøgende arbejde forud for konferencen, herunder på højeste politiske plan i forbindelse med diplomatiske henvendelser og topmøder i forløbet op til konferencen til juli, såvel som i forbindelse med ratifikations- og implementeringsprocessen;

26. mener, at EU's svar på FN's generalsekretærs anmodning om udtalelser om elementer af ATT udgør et hensigtsmæssigt grundlag for en samordnet tilgang fra EU-medlemsstaternes side ved den internationale ATT-konference;

27. opfordrer den højtstående repræsentant til at foretage høringer af og samordning med alle EU's medlemsstater for at sikre, at Unionen taler med én stemme og virker for en robust holdning;

28. opfordrer medlemsstaterne til i overensstemmelse med de forpligtelser, der påhviler dem i henhold til Lissabontraktaten, på konferencen at forsvare EU's holdninger, som de fremgår af svaret til FN's generalsekretær, med det formål at sikre et ambitiøst resultat og en effektiv ATT; opfordrer derfor EU's medlemsstater til åbent og utvetydigt at tilkendegive deres fulde støtte til EU's delegation ved forhandlingerne;

29. glæder sig over den højtstående repræsentants udtalelse, der ligger i forlængelse af artikel 34, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union, om at hun vil forelægge EU's holdning for Parlamentet forud for konferencen;

30. pålægger sin formand at sende denne beslutning til næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Rådet, Kommissionen, De Forenede Nationer og EU's medlemsstaters nationale parlamenter.